

Klagenemnda for offentlige anskaffelser

Saken gjelder: Avlysning/totalforkastelse. Avvisning av leverandør. De generelle kravene i § 4. Krav til ytelsen/teknisk spesifisering.

Innklagede gjennomførte en åpen anbudskonkurranse for anskaffelse av selvbetjent betalingsløsning for strøm til kommunale småbåthavner. Klager anførte at konkurransen burde vært avlyst som følge av ulovlige krav i kravspesifikasjonen. Klager anførte videre at de oppfylte kvalifikasjonskravet til leverandørens tekniske og faglige kvalifikasjoner og at innklagedes avvisning derfor var urettmessig. Klager anførte også at innklagede feilaktig hadde lagt til grunn at klagers tilbud ikke oppfylte et krav i kravspesifikasjonen. Klager anførte videre at konkurransen burde vært avlyst på grunnlag av sammenblanding mellom dokumentasjonskravet i et kvalifikasjonskrav og et tildelingskriterium. Klagenemnda kom til at klager var rettmessig avvist fra konkurransen. Klagers anførsler førte ikke frem og øvrige anførsler ble ikke behandlet.

Klagenemndas avgjørelse 17. juni 2025 i sak 2025/0149

Klager: Red Rock Solutions AS

Innklaget: Kristiansand kommune

Klagenemndas

medlemmer: Tarjei Bekkedal, Hallgrim Fagervold og Elisabeth Wiik

Bakgrunn:

- (1) Kristiansand kommune (heretter *innklagede*) kunngjorde 13. juni 2024 en åpen anbudskonkurranse for anskaffelse av en selvbetjent betalingsløsning for strøm til kommunale småbåthavner i Kristiansand kommune. Tilbudsfrist var 12. juli 2024.
- (2) Formålet med anskaffelsen var å skaffe et nytt og mer praktisk system for betaling av strøm. Systemet skulle være utformet slik at publikum ikke måtte oppsøke rådhuset for å kjøpe strøm. Strømmen skulle kunne kjøpes via app, med mulighet for å sjekke saldo og forbruk, samt ha kontroll på at strømmen var tilkoblet. Det var de allerede eksisterende strømsøylene i kommunens havner som skulle benyttes, ved at den selvbetjente betalingsløsningen enten skulle bygges inn i strømsøylen eller monteres på utsiden av denne. Løsningen skulle monteres på de 312 eksisterende strømsøylene som var fordelt på 16 havner. På grunn av det høye antallet strømsøyler og antallet havner skulle det i første omgang inngis tilbud på et pilotprosjekt som omfattet 25 strømsøyler i fire forskjellige havner for å prøve ut løsningen.
- (3) I kravspesifikasjonen ble det stilt krav til at «Betalingsystemet skal kunne kommunisere med kommunens til enhver tid gjeldende ERP-system (per i dag, Visma)».
- (4) Innklagede mottok to tilbud, fra IOT Solutions AS og Red Rock Solutions AS (heretter *klager*). Begge tilbudene som kom inn, var imidlertid over budsjettetrammen for kontrakten. Konkurransen ble derfor avlyst.

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

- (5) Den 18. november 2024 kunngjorde innklagede på ny en åpen anbudskonkurranse for anskaffelse av selvbetjent betalingsløsning for strøm til kommunale småbåthavner. Avtalens varighet var angitt å være to år, med en opsjon for forlengelse med ett år av gangen åtte ganger, totalt 10 år. Tilbudsfrist var 19. desember 2024.
- (6) I forbindelse med kunngjøring av den nye konkurransen, ble det utformet et nytt konkurransegrunnlag. Omfanget av anskaffelsen ble i den nye konkurransen begrenset til to småbåthavner med totalt 44 strømsøyler.
- (7) I konkurransegrunnlaget ble det stilt følgende kvalifikasjonskrav til leverandørenes «tekniske og faglige kvalifikasjoner»:

«Krav: Det kreves at Tilbyder har erfaring fra sammenlignbare oppdrag innen marine miljø.

Dokumenteres ved: Oversikt over Tilbyders tre mest aktuelle oppdrag de siste tre årene, herunder opplysninger om oppdragets innhold, oppdragets verdi for Tilbyder, oppdragsgiver og kontaktperson hos oppdragsgiver. Bruk vedlagt referanseskjema».

- (8) I konkurransegrunnlaget fremgikk følgende om løsningen som skulle anskaffes:

«Kristiansand kommune v/ Småbåthavn ønsker tilbud på et moderne system tilpasset dagens teknologi. Systemet, herunder teknologi og fysiske komponenter, forutsettes ferdig utviklet, utprøvd og klart til bruk. Det forventes at leverandør har minst tre referanseprosjekter med kontaklinformasjon å vise til slik at oppdragsgiver kan få tilbakemelding om oppetid, opplevd kvalitet hos brukere/kunder og oppdragsgivere.

Kristiansand kommune ved småbåthavn ønsker et fullstendig trådløst betalingssystem for kjøp av strøm. I dette menes et system som innebærer at strømsøylene kommuniserer trådløst med tilbudt betalingssystem. Vi ønsker at leverandør benytter LORAWAN som kommunikasjonsteknologi».

- (9) I kravspesifikasjonen nr. 10 ble det stilt oppstilt krav om at «All kommunikasjon til strømstolper skal være trådløst basert på LORAWAN». Videre ble det i kravspesifikasjonen nr. 18 stilt krav om at «Systemet skal være ferdig utviklet, utprøvd og i bruk i andre havner og marine miljøer. Minimum tre referanseprosjekter kreves oppgitt i eget skjema med kontaklinformasjon for innhenting av referanser. Det settes også krav til at disse kan henvise til brukere som kan besvare spørsmål om brukeropplevelse knyttet til systemet». Begge kravene var angitt som «Skal-krav».
- (10) Som tildelingskriterium skulle «Kvalitet» vektes 70 prosent og «Pris» vektes 30 prosent. Under «Kvalitet» skulle «systemets tekniske og funksjonelle egenskaper og brukertilfredshet» vektlegges. Dokumentasjonskravet var «Besvarelse av tekniske og funksjonelle brukeregenskaper (Vedlegg 01_00. Kravspek)» og «Referanser, brukertilfredshet (Vedlegg 04_00. Referanseskjema)».
- (11) Innklagede mottok tre tilbud innen tilbudsfristen. I tillegg til tilbudet fra klager, mottok innklagede tilbud fra IOT Solutions og Flow elektro Agder AS. Både klager og Flow Elektro Agder AS ble avvist på grunn av manglende oppfyllelse av kvalifikasjonskravet til erfaring.
- (12) Kontrakt ble så tildelt IOT Solutions AS (heretter valgte leverandør).

- (13) Klagen ble brakt inn for Klagenemnda for offentlige anskaffelser den 27. januar 2025. Klagebehandling startet 29. januar 2025, jf. klagenemndsforordningen § 13.
- (14) Kontrakt med valgte leverandør ble inngått 30. januar 2025.
- (15) Nemndsmøte i saken ble avholdt 16. juni 2025.

Anførsler:

Klager har i det vesentlige anført:

- (16) Kravet om at tilbyder skal bruke LoRaWAN som kommunikasjonsløsning er i strid med anskaffelsesforordningen § 15-1 (4). Kravet favoriserer valgte leverandør og er heller ikke nødvendig for å ivareta formålet med anskaffelsen.
- (17) Et absolutt krav til teknologi, uten at det er legitimt eller konkret begrunnet, er ulovlig konkurransebegrensende. Kravet innebærer at klager ikke kunne tilby sin tiltenkte løsning, som er teknisk bedre enn LoRaWAN, økonomisk fordelaktig og som for øvrig fullt ut imøtekommer innklagedes faktiske behov. Begrunnelsen innklagede har gitt for kravet om bruk av LoRaWAN er blant annet synergieffekter for andre avdelinger i kommunen. Begrunnelsen fremkommer først av innklagedes tilsvare på klagen, slik at leverandørene ikke har hatt en reell mulighet til å tilby eller prise alternative løsninger opp mot disse behovene.
- (18) Det foreligger flere forhold som viser at kravene i konkurransegrunnlaget er utformet på en måte som favoriserer en bestemt leverandør. Det er gjort endringer i konkurransegrunnlaget fra den opprinnelige konkurransen som ble avlyst, til det gjeldende konkurransegrunnlaget som er tilpasset med den hensikt å tildele kontrakten til en bestemt leverandør. Kravet i kravspesifikasjonen om at løsningen skal være ferdig utviklet og i bruk i marine miljøer er unødvendig konkurransebegrensende. Fra den tidligere utlyste konkurransen som ble avlyst var det kjent for innklagde at det bare var en leverandør som hadde referanser fra strømsalg i småbåthavner. Videre er kravet om at betalingssystemet skal kunne kommunisere med kommunens til enhver tid gjeldende ERP-system fjernet i det nye konkurransegrunnlaget. Endringene i konkurransegrunnlaget var ikke nødvendig ettersom en reduksjon i antall søyler alene ville gitt tilbud innenfor budsjett. Tilpasningen av konkurransegrunnlaget er vesentlig.
- (19) Klager oppfyller kvalifikasjonskravet om «*erfaring fra sammenlignbare oppdrag innen marine miljø*». De innsendte referanseoppdragene fra strømforsyningsløsninger til biler, campingvogner og bobiler er fullt ut sammenlignbare med kravet om oppdrag innen marine miljø og tilfredsstiller dermed dette kravet.
- (20) Klager oppfyller kravet i kravspesifikasjonen om at «*[s]ystemet skal være ferdig utviklet, utprøvd og i bruk i andre havner og marine miljøer*». Klagers tilbudte løsning er implementert og driftet i flere sammenlignbare anlegg.
- (21) Innklagede har brutt kravet til forutsigbarhet og likebehandling. Innklagede har en plikt til å behandle alle leverandører likt og forutsigbart. I den tidligere utlysningen ble klagers tilbud vurdert som kvalifisert, og det forventes derfor en konsistent vurdering. Manglende konsistens i vurderingen kan indikere en vilkårlig praksis.

- (22) I tildelingsbrevet fremgår det at to av tre tilbud ble avvist på grunnlag av manglende oppfyllelse av kravene. Dette indikerer at kravene kan være urimelige eller uklare. Dersom to tilbydere avvises med samme begrunnelse, kan det være tegn på at kravene er uforholdsmessige eller uklare, og dermed i strid med prinsippet om forholdsmessighet i forskriften § 4. Dette gir grunnlag for avlysning av konkurransen.
- (23) Kravet om referanser fra marine miljøer er benyttet både som dokumentasjon på kvalifikasjonskravet og tildelingskriteriet. Forskriften slår fast at det er et klart skille mellom kvalifikasjonskrav og tildelingskriterier. Sammenblandingen kan ha resultert i en usaklig vurdering av tilbudene, hvilket gir grunnlag for avlysning.
- (24) Klager mottok informasjon om avvisning og tildeling samtidig, med en karenstid på 12 dager. Selv om karenstiden gir rom for klage, kan den sene informasjonen ha påvirket klagers mulighet til å vurdere ytterligere rettslige skritt, noe som kan ha svekket konkurransens gjennomsiktighet.

Innklagede har i det vesentlige anført:

- (25) Kravet til bruk av LoRaWAN er ikke i strid med bestemmelsen i forskriften § 15-1 (4) og er ikke ulovlig konkurransebegrensende. LoRaWAN er en protokoll for trådløs kommunikasjon som bruker lisensfrie bånd. Det er en åpen teknologi som har eksistert i flere år, og er tilgjengelig for alle. Det krever ikke bruk av spesifikke varemerker eller lignende. Det forhold at alle tre leverandørene har tilbudt LoRaWAN-løsninger, underbygger dette synspunktet. Bakgrunnen for at kravet er stilt, er blant annet at LoRaWAN ikke krever kabling, at komponentene generelt sett er billigere enn det som gjelder for andre teknologier, at systemet er svært stabilt, og at flere avdelinger i kommunen kan benytte det samme systemet. Det er planlagt at LoRaWAN skal brukes i ulike sammenhenger i andre deler av kommunens drift, noe som medfører synergieffekter, både i form av kunnskap om teknologien, og rent praktisk ved at LoRaWAN-gateways kan benyttes av flere kommunale aktører.
- (26) Det er ikke gjort endringer eller tilpasninger i konkurransegrunnlaget som har medført en ulovlig konkurransebegrensning eller en favorisering av enkelte leverandører. Bakgrunnen for avlysningen av den tidligere utlyste konkurransen var at det ikke kom inn tilbud som var innenfor det fastsatte budsjettet. Kravet til at løsningen skal være ferdig utviklet og i bruk i marine miljøer har bakgrunn i at det for oppdragsgiver er viktig å kjøpe inn en løsning som fungerer fra starten av, og som ikke skal utvikles i kontraktsfasen.
- (27) Klager oppfylte ikke kvalifikasjonskravet til «*erfaring fra sammenlignbare oppdrag innen marine miljø*», slik at innklagede pliktet å avvise klager fra konkurransen. Ettersom det er appstyrte selvbetjente betalingsløsninger for kjøp av strøm som skal anskaffes, må referanseoppdragene dreie seg om appbaserte betalingsløsninger for strøm som skal brukes av tredjepersoner. I tillegg omfatter oppdraget installasjon av komponenter hvor eksisterende strømsøyler skal benyttes. Systemet skal baseres på bruk av trådløs teknologi, nærmere bestemt LoRaWAN. Etter innklagedes synspunkt må referanseoppdragene derfor også omfatte installasjoner hvor sammenlignbar teknologi installeres og brukes. I tillegg er det spesifikt angitt at de sammenlignbare oppdragene må være «*innen marine miljø*». Bakgrunnen for dette er at det skal monteres komponenter på strømsøyler som står helt nede ved båt plassene. Disse skal være funksjonelle hele året. Slike marine miljøer medfører etter innklagedes synspunkt flere særskilte

problemstillinger sammenlignet med andre miljøer, og da særlig ved at de aktuelle komponentene vil utsettes for særlig utfordrende værforhold, herunder sjøvann og bevegelser i forbindelse med at strømsøylene er plassert på brygger. Klager har sendt inn fem referanseprosjekter, hvor ett av dem gjelder appstyrt betalingsløsning for strømstolper på campingplass, ett av dem gjelder bookingsystem for småbåthavner og tre av dem gjelder installasjon av skalerbare elbilladeanlegg. Ingen av ingen av disse referanseprosjektene viser nødvendig erfaring fra marine miljø. Klagers påstand om at deres underleverandør har utført oppdrag innen marine miljø er ikke dokumentert, verken i tilbudet eller i forbindelse med klagen.

- (28) Ingen av de innsendte referanseprosjektene viser at krav nr. 18 i kravspesifikasjonen om at *«[s]ystemet skal være ferdig utviklet, utprøvd og i bruk i andre havner og marine miljøer»* er oppfylt. Dette utgjør et avvik. Siden avviket ikke kan anses som ubetydelig, foreligger det en avvisningsrett. Innklagede mener imidlertid også at det forelå en avvisningsplikt, ettersom avviket er vesentlig. I dette tilfellet var det aktuelle kravet angitt som et *«Skal-krav»*, hvilket i seg selv tilsier at avviket er vesentlig.
- (29) Innklagede har ikke sammenblandet det aktuelle kvalifikasjonskravet og tildelingskriteriet. Vurderingstemaet under kvalifikasjonskravet til leverandørenes *«tekniske og faglige kvalifikasjoner»* er hvilken erfaring tilbyderne har med sammenlignbare oppdrag, mens vurderingstemaet under tildelingskriteriet *«Kvalitet»* var systemets tekniske og funksjonelle egenskaper og brukertilfredshet. Vurderingstemaene er følgelig forskjellige, og utgjør derfor ikke noe brudd på anskaffelsesregelverket.

Klagenemndas vurdering:

- (30) Klager har deltatt i konkurransen, og har saklig klageinteresse, jf. forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser § 6. Klagen er rettidig. Konkurransen gjelder anskaffelse av selvbetjent betalingsløsning for strøm til kommunale småbåthavner, og er gjennomført som en tjenesteanskaffelse. Anskaffelsens verdi var ikke oppgitt. I tillegg til lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser (heretter *loven*) er anskaffelsen etter det opplyste gjennomført etter forskrift 12. august 2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser (heretter *forskriften*) del I og del III jf. forskriften §§ 5-1 og 5-3.
- (31) Klagenemnda tar først stilling til om innklagede har brutt regelverket ved å oppstille krav om at all kommunikasjon til strømstolpene skulle være trådløst basert på LoRaWAN.
- (32) Det følger av forskriften § 15-1 (4) at kravene i kravspesifikasjonen ikke kan vise til *«bestemte fabrikater, prosesser, varemerker, patenter eller typer eller til en bestemt opprinnelse eller produksjon som fører til at visse leverandører eller produkter favoriseres eller utelukkes*. Slike henvisninger kan imidlertid likevel være tillatt dersom det er *«nødvendig ut fra anskaffelsens formål»*, jf. bokstav a.
- (33) Forbudet mot henvisning til tekniske spesifikasjoner i form av fabrikater, merkenavn eller lignende, har som formål å sørge for likebehandling av leverandørene og forhindre urettmessige konkurransebegrensninger, jf. C-14/17 (IVECO), avsnitt 20. Etter ordlyden vil ikke enhver teknisk spesifikasjon av den typen bestemmelsen nevner være i strid med regelverket. Spesifikasjonen må være av en slik art at den favoriserer det aktuelle produktet eller leverandøren som kan tilby dette, eller at spesifikasjonen utelukker alternative produkter eller leverandører som ikke kan levere tilbud i tråd med den aktuelle spesifikasjonen. Terskelen for når bruk av bestemte fabrikater, merkenavn eller lignende

skal anses å ha en slik konkurransevidende virkning er likevel lav, jf. klagenemndas avgjørelse i sak 2022/6, avsnitt 32 med videre henvisninger.

- (34) Krav nr. 10 i kravspesifikasjonen stiller krav om at *«[a]ll kommunikasjon til strømstolper skal være trådløst basert på LoRaWAN»*. Det er ikke tvilsomt at kravet viser til en bestemt type teknologi. Spørsmålet er om dette har medført at *«visse leverandører eller produkter favoriseres eller utelukkes»*.
- (35) LoRaWAN er en protokoll for trådløs kommunikasjon som bruker lisensfrie bånd, og kan sammenlignes med WiFi, 5G eller 4G. Det er en åpen nettverksteknologi som er tilgjengelig for alle. LoRaWAN er ikke lisensiert og det kreves ingen tillatelse for å sette opp et slikt nettverk. Følgelig knytter det seg ingen utgifter til bruk. Dette viser at teknologien er lett tilgjengelig, hvilket også illustreres av at alle tilbydere i den aktuelle konkurransen, herunder klager, kunne tilby løsninger som oppfylte kravet til LoRaWAN. På denne bakgrunn finner klagenemnda at kravet om LoRaWAN som kommunikasjonsteknologi ikke er egnet til å favorisere visse leverandører. Klagers anførsler om brudd på forskriften § 15-1 (4) fører ikke frem.
- (36) Klagenemnda tar så stilling til om kravet om bruk av LoRaWAN er ulovlig konkurransebegrensende.
- (37) Vurderingen av hvilke krav som er nødvendig å stille, beror på skjønn som i begrenset grad kan overprøves rettslig. Utgangspunktet er at oppdragsgiver kan bestemme hva som skal anskaffes, og dermed også hvilke krav og spesifikasjoner som skal stilles. Krav vil som hovedregel aksepteres så lenge de er saklig og objektivt begrunnet, og for øvrig ikke strider mot anskaffelsesloven § 4, jf. klagenemndas avgjørelse i sak 2024/793, avsnitt 32. Av anskaffelsesloven § 4 fremgår det at oppdragsgiver skal *«opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarehet og forholdsmessighet»*.
- (38) Innklagede har begrunnet kravet med at LoRaWAN ikke krever kabling, at komponentene som brukes generelt sett er billigere enn det som gjelder for andre teknologier, at systemet er svært stabilt, og at flere avdelinger i kommunen kan benytte det samme systemet. Innklagede viser også til planer om at LoRaWAN skal brukes i ulike sammenhenger i kommunens drift for øvrig, hvilket vil medføre synergieffekter. Dette både i form av økt kunnskap om teknologien, og den praktiske fordelene av at LoRaWAN-gateways kan benyttes av flere kommunale aktører. Innklagede fremhever dessuten at en 5G-løsning krever SIM-kort, hvilket i sin tur krever særskilt administrasjon. I den forrige konkurransen, hvor det ikke gjaldt et krav om LoRaWAN, kom det inn to tilbud, fra henholdsvis klager og valgte leverandør. I den påklagede konkurransen, hvor det ble stilt krav om LoRaWAN, kom det inn ytterligere ett tilbud. Dette indikerer at innføringen av kravet rent faktisk ikke har hatt en konkurransebegrensende virkning.
- (39) Klagenemnda er etter dette kommet til at kravet om LoRaWAN er saklig og objektivt begrunnet. Det kreves ikke at begrunnelsen for ethvert krav fremgår av konkurransedokumentene, så lenge innklagede kan gi en etterfølgende begrunnelse som viser at kravet er i samsvar med prinsippene i § 4.
- (40) Klagenemnda tar videre stilling til om konkurransegrunnlaget er tilpasset en spesifikk leverandør, og dermed er ulovlig konkurransebegrensende.

- (41) I kravspesifikasjonens krav nr. 18 ble det stilt krav om at systemet skulle «*være ferdig utviklet, utprøvd og i bruk i andre havner og marine miljøer*».
- (42) I sin forklaring har innklagede vist til at det har vært viktig å kjøpe inn en løsning som fungerer fra start av, og som ikke må utvikles i kontraktsfasen. Ved å stille dette kravet vil innklagede være sikret en løsning som er klar til å tas i bruk uten nærmere utvikling og utprøving. At kravet sikrer en løsning som straks kan installeres er en åpenbar fordel for innklagede. Klager har vist til at det var kjent fra første konkurranse at det kun var en tilbyder som hadde referanser fra strømsalg i småbåthavner. Til dette bemerker klagenemnda at den første konkurransen ikke stilte krav til kommunikasjonsløsning, mens den påklagede konkurransen som nevnt stilte krav om LoRaWan. Slik saken er opplyst for nemnda, var klagers tilbud i den første konkurransen ikke basert på LoRaWan, og innklagede kunne derfor ikke med sikkerhet vite at det kun var valgte leverandør som kunne tilby en løsning som både oppfylte kravet til LoRaWan og var ferdig utviklet, utprøvd og i bruk i andre havner og marine miljøer. Klagenemnda finner på denne bakgrunn at kravet både er saklig og objektivt begrunnet.
- (43) Klager har også vist til at kravet om at «*Betalingssystemet skal kunne kommunisere med kommunens til enhver tid gjeldende ERP-system (per i dag, Visma)*» som gjaldt i den avlyste konkurransen, er fjernet i det nye konkurransegrunnlaget. Klager har pekt på at en reduksjon i antall strømsøyler i det nye konkurransegrunnlaget ville vært tilstrekkelig for å få tilbudene innenfor budsjett. Det er imidlertid ikke gitt noen begrunnelse for hvorfor fjerning av kravet eventuelt skulle være konkurransebegrensende. Til dette bemerker nemnda at den første konkurransen innklagede gjennomførte, gjaldt tilkobling til et mye større antall strømsøyler av forskjellige typer og i forskjellige havner, totalt 312 stykker fordelt på 16 havner, og hvor det i første omgang skulle gjennomføres et pilotprosjekt for 25 strømsøyler. Denne konkurransen ble avlyst da samtlige tilbud var langt over innklagedes budsjett for gjennomføring. Den påklagede konkurransen var begrenset til to småbåthavner med totalt 44 strømsøyler. På bakgrunn av at den første konkurransen ble avlyst som følge av at samtlige tilbud var over budsjettrammen, ble det ansett hensiktsmessig å gjøre en fullstendig revidering av konkurransedokumentene. Oppdragsgiver som avlyser en konkurranse, er ikke bundet av konkurransebestemmelser fra den avlyste konkurransen ved utformingen av nytt konkurransegrunnlag. Ved utforming av konkurransedokumentene har oppdragsgiver rett til, innenfor rammene av anskaffelsesregelverket, å stille de krav som anses nødvendige for å oppnå anskaffelsens formål. I dette tilfellet har også innklagede gjort en fullstendig revidering av sitt behov, og derfor lagt opp den nye konkurransen på en annen måte. Klagers anførsel fører ikke frem.
- (44) Klager har også vist til at innklagede har brukt samme vurderingstema knyttet til marine miljøer både som kvalifikasjonskrav og tildelingskriterium, og at dette er i strid med forskriften. Slik klagenemnda forstår klager, er dette fordi oppfyllelse av både kvalifikasjonskravet og tildelingskriteriet skulle dokumenteres ved å levere referanseprosjekter.
- (45) Det følger av forskriften § 16-6 (5) at «*dokumentasjonen som oppdragsgiver bruker i evalueringen av kvalifikasjonskravene, kan også brukes i evalueringen av tildelingskriteriene dersom vurderingstemaet er et annet*».
- (46) Kvalifikasjonskravet gjaldt relevant erfaring fra sammenlignbare oppdrag innen marine miljøer, hvor leverandøren måtte dokumentere erfaring med dette. Tildelingskriteriet

skulle imidlertid belønne «*systemets tekniske og funksjonelle egenskaper og brukertilfredshet*», hvor det skulle leveres referanser for «*brukertilfredshet*». Det ble lagt opp til at referansene skulle oppgis i ulike referanseskjema og leverandørene sto dessuten fritt til å levere forskjellige prosjekter for de to vurderingene. Dette viser at det ikke nødvendigvis vil være overlapp mellom referanseprosjektene som skulle dokumentere henholdsvis kvalifikasjonskravet og tildelingskriteriet, samt at de to vurderingstemaene er ulike. Klagers anførsel om brudd på forskriften § 16-6 (5) fører ikke frem.

- (47) Klagenemnda tar videre stilling til om innklagede har brutt regelverket ved å avvise klager på grunn av manglende oppfyllelse av kvalifikasjonskravet til leverandørens «*tekniske og faglige kvalifikasjoner*».
- (48) Oppdragsgiver «*skal*» avvise en leverandør som ikke oppfyller kvalifikasjonskravene, jf. forskriften § 24-2 (1) bokstav a. Ved tolkningen av kvalifikasjonskrav må det tas utgangspunkt i hvordan en rimelig opplyst og normalt påpasselig leverandør vil forstå kravene. Det skal tas utgangspunkt i ordlyden, men det kan være nødvendig å trekke inn andre objektive momenter om hva kontrakten går ut på. Det kan ikke legges til grunn en snevrere eller videre forståelse av kravene enn hva en samlet vurdering av konkurransegrunnlaget gir grunnlag for, og det kan ikke innfortolkes krav som ikke fremgår av konkurransegrunnlaget, se Høyesteretts avgjørelse i HR-2022-1964 (Flage Maskin), avsnitt 51 og EU-domstolens avgjørelse i C27/15 (Pippo Pizzo), avsnitt 35 følgende.
- (49) Det aktuelle kvalifikasjonskravet stiller krav til «*erfaring fra sammenlignbare oppdrag innen marine miljø*». Som dokumentasjon på at kravet var oppfylt skulle leverandørene levere en «*[o]versikt over Tilbyders tre mest aktuelle oppdrag de siste tre årene, herunder opplysninger om oppdragets innhold, oppdragets verdi for Tilbyder, oppdragsgiver og kontaktperson hos oppdragsgiver*».
- (50) Formuleringen «*sammenlignbare oppdrag*» tilsier at erfaringene må ha likhetstrekk med det som skal anskaffes. Det er samtidig oppstilt en lavere terskel for oppfyllelse enn dersom kravet var at erfaringen må være «*tilsvarende*» den aktuelle leveransen og samtidig en høyere terskel enn dersom kravet for eksempel var at leverandørene skulle ha «*relevant*» eller «*tilstrekkelig*» erfaring. Ordlyden gir innklagede et visst handlingsrom i vurderingen av om referansene er relevante for det som skal leveres i den konkrete anskaffelsen, se for eksempel klagenemndas avgjørelse i sak 2024/1470, avsnitt 25 og 2024/1006, avsnitt 44. I kvalifikasjonskravet er det presisert at referanseprosjekter må knytte seg til sammenlignbare oppdrag innen «*marine miljø*». Dette tilsier at referanseprosjektene må knytte seg til installasjoner i havområder.
- (51) Klager har i sitt tilbud oppgitt fem referanseprosjekt og fremholder at alle referanseprosjektene er fullt ut sammenlignbare med oppdrag innen marine miljø. Tre av klagers referanseprosjekter, nr. 2, nr. 4 og nr. 5, knytter seg til skalerbart elbilladeanlegg. Disse referanseprosjektene er ikke plassert i umiddelbar nærhet til havet og har heller ikke annen tilknytning til marine miljøer. Klager har, etter tilbudsfristens utløp, vist til at referanseprosjektet nr. 1 for Kristiansand feriesenter gjelder installasjon på brygger. Av prosjektets beskrivelse i tilbudet fremgår det imidlertid bare at betalingsløsningen er installert i strømsolper på campingplass. Hva gjelder referanseprosjekt nr. 3, kan dette umiddelbart synes å være relevant ettersom dette gjelder bookingsystem for småbåthavner. Det kan imidlertid ikke utledes av beskrivelsen i referanseskjema at prosjektet innebærer installasjoner i marine miljøer. At klager i etterkant av konkurransen

har vist til at deres underleverandør har kompetanse og ekspertise på installasjon og service innen marine miljøer, kan ikke tas i betraktning, all den tid dette ikke fremgikk av klagers tilbud. Klagenemnda har på denne bakgrunn ingen innvendinger mot innklagedes vurdering av at klagers referanseprosjekter ikke oppfyller dokumentasjonskravet. Innklagede har derfor ikke brutt anskaffelsesregelverket ved å avvise klager fra konkurransen.

- (52) Klager har vist til at de i den første konkurransen som ble avlyst, ble ansett som kvalifisert, og at ulik vurdering i de to konkurransene indikerer at vurderingen har vært vilkårlig. Til dette bemerker klagenemnda at innklagede har forklart at klager ikke ville ha oppfylt kravet i den konkurransen heller. Bakgrunnen for avlysningen var at de innkomne tilbudsprisene var for høye, noe som enkelt ble avdekket ved tilbudsåpning. Innklagede trengte derfor ikke å vurdere om leverandørene oppfylte kvalifikasjonskravene før det ble tatt stilling til om konkurransen skulle avlyses.
- (53) På bakgrunn av det resultatet klagenemnda har kommet til over, tar ikke nemnda stilling til anførselen knyttet til avvisning av klagers tilbud.
- (54) Klager har vist til at innklagedes avvisning av to av de totalt tre leverandørene som deltok, indikerer at kravene i konkurransen er i strid med prinsippene i § 4. Klagenemnda bemerker at avvisning i seg selv ikke tilsier at de underliggende kravene er i strid med regelverket. I det foregående har nemnda tatt stilling til klagers konkrete anførsler, hvilket har vist at verken kravene eller innklagedes evaluering av disse er i strid med regelverket.
- (55) Til sist bemerker klagenemnda at karenperioden skal være «*minst 10 dager regnet fra dagen etter at meddelelsen om valget av leverandør er sendt*», jf. forskriften § 25-2 (1). Innklagede har satt en karenperiode på 12 dager etter meddelelse, hvilket klart er tilstrekkelig.

Konklusjon:

Kristiansand kommune har ikke brutt regelverket for offentlige anskaffelser.

For Klagenemnda for offentlige anskaffelser,

Elisabeth Wiik

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur